

COALIȚIA PENTRU BUNĂ GUVERNARE ȘI PARTENERIAT CU MEDIUL ASOCIATIV

10 PUNCTE PENTRU O ROMÂNIE CIVICĂ, DURABILĂ ȘI SOLIDARĂ

Ref.: Agenda publică a societății civile din România. Carta celor 10 principii pentru o politică publică procivică și proactivă

București, 3 Noiembrie 2008

Stimate Domnule Președinte,

Starea societății românești și impactul crizei economice ne obligă la o abordare responsabilă a priorităților guvernării în general, și a viitoarei guvernări în special. De aceea, îngrijorați de posibilele efecte ale crizei, de repercusiunile și riscurile economice și sociale, dar și politice pe care aceasta le poate antrena vă cerem, domnule președinte, să acceptați propunerea de parteneriat nonpartizan, dublat de consultări periodice privind elaborarea unor politici coerente pe care organizațiile membre ale Coaliției vi le propun. În noul context societal dialogul civic devine o formă eficientă și democratică de soluționare a situațiilor problematice. Înțelegem că obiectivele electorale precumpănesc pentru moment, dar suntem totodată conștienți că fără o perspectivă bazată pe un dialog civic susținut orice politică publică riscă să se delegitimeze rapid. De aceea, ne adresăm dumneavoastră pentru ca solicitările sectorului neguvernamental să se regăsească în programul de guvernare al partidului pe care îl conduceți.

Sectorul neguvernamental din România resimte, ca întreaga societate, nevoia unor politici publice coerente care să asigure consolidarea statului de drept și întărirea societății civile într-o perioadă dificilă. În Anexa care însoțește această scrisoare veți găsi o listă cu 10 probleme prioritare pentru ONG-urile românești. Așteptăm, deci, ca partidul dumneavoastră să își asume aceste 10 puncte ca fundamente ale unor politici publice concrete și să se regăsească în programul de guvernare.

După cum știți, sectorul ONG este unul dintre cele mai importante sectoare de activitate din mediul socio-economic din România. Astăzi, în sectorul ONG din România lucrează anual peste 70.000 de persoane înregistrate cu carte de muncă, iar bugetul total anual de venituri al sectorului este de peste 800 milioane de EURO, în majoritate proveniți din programe finanțate de Uniunea Europeană. Cea mai mare parte a activității organizațiilor neguvernamentale este de interes public și furnizează servicii complementare celor oferite de stat.

Este așadar evident că mediul asociativ nu poate fi nici ignorat, nici neglijat fără consecințe importante asupra calității vieții cetățenilor români. De aceea societatea civilă așteaptă ca partidul dvs. să își formuleze o poziție clară față de cerințele mediului asociativ din România. Așadar așteptăm în scris, până la data de **14 noiembrie**, o prezentare a manierei în care partidul pe care îl conduceți înțelege să-și însușească politici publice de susținere a celor 10 puncte expuse în documentul anexat. La nivel local, organizațiile societății civile vor monitoriza discursul și programele candidaților pentru a informa asupra acelor platforme de guvernare care înțeleg să susțină în mod serios consolidarea sectorului asociativ din România.

Așadar, nădăduim că atât dumneavoastră personal, cât și colegii dvs. de partid ne veți fi adevărați parteneri în susținerea acestei inițiative a societății civile din România.

Rămânem la dispoziția dvs. pentru orice detaliu suplimentar în privința acestui proiect.

Cu deosebită considerație,

Membrii Coaliției

Secretariatul coaliției este asigurat de către
Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile
Splaiul Independenței nr.2K, București, Sector 3
021/31000177, fax 021/3100180, irina.vilcu@fdsc.ro

ANEXA:

10 PUNCTE PENTRU O ROMÂNIE CIVICĂ, DURABILĂ ȘI SOLIDARĂ ASUPRA CARORA ONG-URILE AȘTEAPTA RĂSPUNSUL PARTIDELOR POLITICE IN CAMPANIA 2008.

1. Întărirea democrației participative

În timpuri de criză, imprevizibilă nu doar economic, ci și politic, garanția continuării proceselor politice și sociale demarate în timpul tranziției necesită o veritabilă implicare a cetățenilor. Pentru a revitaliza statul de drept și a asigura o nouă dimensiune participării politice este necesară o viziune integratoare care să depășească clișajele tranziției. Democratizarea nu presupune doar simpla descriere a procesului de decizie, nici măcar doar consultarea formală a societății, ci încurajarea participării active a cetățenilor la procesul de decizie. Astăzi, când progresul tehnologic permite o nouă abordare a democrației, iar societățile sunt pregătite, participarea este noua frontieră a democrației. **Propunem:**

- Instituirea unui veritabil spațiu public al democrației participative prin susținerea unor forme de consultare periodică și aplicată.
- Reglementarea participării publice și încurajarea sa activă la nivelul autorităților centrale și locale.
- Asigurarea transparenței decizionale și informarea proactivă și timpurie a cetățenilor asupra proiectelor de decizii de politici publice locale și centrale.
- Stabilirea unui mecanism coerent la nivelul administrației centrale care să coordoneze activitatea de proiectare a politicilor publice, analiză și prognoză și coordonarea a CES
- Asumarea unui angajament referitor la abținerea de la orice atacuri politice la adresa ONG-urilor prin utilizarea structurilor statului

2. Combaterea extremismului

Criza economică este însoțită, ca întotdeauna în istoria recentă, de cortegiul său de efecte perverse. Între acestea, exacerbarea extremismului și antisemitismului. Pentru a nu repeta erorile trecutului, combaterea acestora devine o prioritate absolută a oricărei guvernări democratice. Cu atât mai mult cu cât tentația extremistă găsește în problemele economice și sociale ocazionate de criză o resursă de dezvoltare. **Propunem:**

- Promovarea unei legislații neechivoce care să sancționeze manifestările extremiste și antisemite.
- Încurajarea prin măsuri adecvate a unor politici educaționale care să asigure real, și nu formal, fundamentele democrației și să contracareze tendințele extremiste.
- Încurajarea unei inițiative europene privind combatere conjugată a extremismului în toate țările membre UE.

3. Susținerea economiei sociale

Previzibilele efecte sociale ale crizei economice pun în lumină soluții economice alternative. În acest context, economia socială, cu specificul și valorile sale - creșterea gradului de coeziune și încrederea socială - asigură nu doar o bună practică prin promovarea unui model de gestiune democratică a întreprinderii, ci și expresia unui etos specific. Cooperativele, societățile cu obiectiv social, asociațiile, fundațiile și mutualele pot asigura atât locuri de muncă, cât și modele de dezvoltare economică și socială ce pot stimula energiile risipite ale societății românești. **Propunem:**

- Instituirea unui cadru pentru dezvoltarea unor politici publice care să stimuleze economia socială;
- Promovarea valorilor precum coeziunea și încrederea socială prin susținerea dezvoltării sectorului economiei sociale.
- Încurajarea formelor de asociere, gestiune și co-participare democratică la luarea deciziilor economice.

4. Promovarea bunei guvernări și a dialogului civic

Societatea civilă românească a contribuit deja la construcția instituțională și practică a democrației românești. Pentru ca aceste experiențe și bune practici să nu se risipească, e necesară trecerea la un dialog civic susținut. Fără acesta, mimesisul, deschiderea către organizațiile neguvernamentale, societatea civilă va rămâne o altă formă fără fond. Inițierea unui dialog civic coerent și susținut va permite ca politicile privind promovarea bunei guvernării să depășească stadiul bunelor intenții. Parteneriatul activ și sincer între sectorul guvernamental și mediul asociativ va permite, precum în alte state din Uniunea Europeană ca sectorul asociativ să devină un partener care poate aduce valoare adăugată procesului decizional și de elaborare a politicilor publice. În țări precum Marea Britanie sau Franța există documente oficiale și prevederi legale care statuează această stare de fapt, iar în România organizațiile neguvernamentale au demonstrat că pot aduce un aport important la creșterea calității procesului decizional. **Propunem:**

- Instituirea dialogului civic la nivel central și local.
- Asigurarea procesului de consultare a sectorului asociativ prin continuarea și dezvoltarea proiectului Colegiului pentru Consultarea Asociațiilor și Fundațiilor de pe lângă Primul ministru.

5. Susținerea subsidiarității și descentralizarea serviciilor publice de interes general

Aplicat mediului asociativ principiul subsidiarității presupune delegarea de către autoritățile centrale sau locale a furnizării serviciilor de interes public, însoțită și de resurse financiare, către organizațiile neguvernamentale. Această delegare este dublată și de rolul de partener al organizațiilor societății civile în monitorizarea și implementarea politicilor publice. Relația dintre cei doi actori este o relație care pornește de pe poziții de egalitate și nu este afectată de prezumția de vinovăție, atitudine care încă rezistă la nivelul multor instituții publice. **Propunem:**

- Promovarea unor politici publice prin care organizațiile neguvernamentale care furnizează servicii de calitate necesare unor comunități sau categorii specifice de beneficiari să poată fi susținute financiar de către autoritățile publice.
- Instituirea unui cadru pentru monitorizarea și implementarea politicilor publice rezultate din aplicarea principiului subsidiarității.

6. Prioritatea absolută acordată educației și dezvoltării durabile

Capacitatea societății românești de a răspunde sfidărilor unui mediu dinamic depinde de coerența și soliditatea politicilor educaționale. Adaptarea învățământului la procesul continuu de schimbare socială și economică, fără a pierde însă din vedere dimensiunea democratică, este esențială pentru a menține un ritm înalt al dezvoltării economice și sociale. De aceea, prioritatea în domeniul educației trebuie să o constituie educația în spiritul responsabilității civice și sociale, cu deschidere către problemele ecologice și politicile de dezvoltare durabilă prin aplicarea consecventă a politicilor inspirate din obiectivele Strategiei de la Lisabona. Fără o astfel de dezvoltare care să asigure nevoile generațiilor actuale fără să compromită șansele la o viață decentă a generațiilor viitoare, orice politică publică este lipsită de perspectivă. **Propunem:**

- Promovarea unor politici de schimbare instituțională și reformă a procesului de educație.
- Dezvoltarea dimensiunii aplicative a educației.
- Orientarea procesului educațional în vederea asigurării cu prioritate a abilităților practice și sociale.
- Inițierea unor campanii pentru sensibilizarea elevilor și studenților cu privire la importanța dezvoltării durabile.
- Transferarea tuturor competențelor educative și de formare către autoritățile locale și consiliile de părinți.
- Susținerea unei orientări școlare și profesionale prin care să se promoveze meritul și egalitatea de șanse.

7. Adoptarea unei legislații coerente privind finanțarea publică a sectorului ONG

A finanța din bugetul de stat servicii furnizate de către organizațiile neguvernamentale este o practică dezvoltată în alte țări precum Germania, Marea Britanie, Spania, Italia și Ungaria prin care resursele publice sunt mai eficiente și responsabil cheltuite. În România, finanțarea publică a sectorului ONG este într-o etapă incipientă fără a exista mecanisme solide de finanțare de la

Secretariatul coaliției este asigurat de către
Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile
Splaiul Independenței nr.2K, București, Sector 3
021/31000177, fax 021/3100180, irina.vilcu@fdsc.ro

bugetul de stat sau bugetele locale prin care să se încurajeze prestarea privată a serviciilor de interes public cu finanțare publică. Pe lângă prestarea serviciilor de interes public, organizațiile neguvernamentale au un rol important și în consolidarea democrației prin activități de reprezentare a grupurilor marginalizate, de watchdog și de advocacy. **Propunem:**

- Alocarea de fonduri cu destinație specială pentru organizațiile neguvernamentale în bugetele autorităților publice centrale și locale pentru acele domenii în care autoritatea/comunitatea a identificat nevoi cărora pot răspunde prin intervenții directe organizațiile neguvernamentale;
- Elaborarea unui cadru legislativ care să asigure protecție minimă organizațiilor finanțate față de posibilitatea influențării politice a derulării proiectelor sau a membrilor organizației;
- Clarificarea criteriilor de eligibilitate și a regulilor privind sustenabilitatea financiară a parteneriatelor în cadrul proiectelor cu finanțare din fonduri structurale
- promovarea unui set de proceduri și ghiduri de aplicare a mecanismelor de finanțare pentru a se asigura o implementare unitară la nivelul țării. (ex. Legea nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, OUG nr.34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, Legea nr. 118/2007 privind organizarea și funcționarea activităților și practicilor de medicină complementară/alternativă, Programele de Interes Național).

8. Îmbunătățirea sistemului 2%

Începând cu anul 2005, contribuabilii, persoane fizice au posibilitatea să direcționeze 2% din impozitul lor pe venit către o organizație neguvernamentală. Acesta este un mecanism ce contribuie la transparența politicii fiscale și bugetare și le permite cetățenilor să contribuie la eforturile de a rezolva diferite probleme ale comunității fără a genera însă un cost suplimentar. Cu toate acestea, în anul 2007, doar 15% din numărul total de contribuabili care puteau solicita virarea unei sume de până la 2% din impozitul pe venitul net anual, și-au exercitat această opțiune. **Propunem:**

- finanțarea campaniilor organizațiilor neguvernamentale pentru atragerea de fonduri obținute prin direcționarea a 2% de către cetățeni;
- simplificarea procesului de direcționare a 2% în sensul scurtării duratei în care contribuțiile sunt înregistrate de către organizație (în prezent existând cazuri în care acest proces cunoaște o întârziere de peste 1 an) și prin verificarea modului în care se operează în concret, la nivelul administrațiilor financiare, declarațiile de venit;
- dublarea de către stat a sumei colectate prin acest sistem de ONG-uri, prin crearea unui fond special pentru ONG-uri.

9. Modificarea criteriilor de acordare a statutului de utilitate publică

Problematika îmbunătățirii legislației referitoare la statutul de utilitate publică se afla pe agenda publică încă din anul 2005, când organizațiile neguvernamentale au identificat ca principale probleme: procedura greoaie de obținere a acestui statut, lipsa facilităților fiscale acordate acestor organizații, intervenția politicului în procedura de acordare a acestuia. **Propunem:**

- inițierea unui proiect de lege, cu aportul direct al societății civile, prin care să fie reglementat acest statut.

10. Înființarea unei structuri independente pentru asistenta pentru dezvoltare internațională (ODA), după modelul existent în statele europene.

După aderarea la UE, România a trecut de la stat de receptor de asistentă, la acela de donator. Politica națională de cooperare internațională pentru dezvoltare a României este gândită în complementaritate cu politica externă și relațiile comerciale externe. Organizațiile neguvernamentale românești au o vastă experiență în diferite domenii, experiența pe care o pot valorifica în statele de curs de dezvoltare, în mod special domeniul democrației și drepturile omului, social și educațional. **Propunem:**

- implicarea și utilizarea expertizei ONG-urilor în implementarea politicilor de cooperare internațională;
- programarea bugetului destinat acțiunilor de cooperare pentru dezvoltare să se facă pe o perioadă de 3 ani;
- Înființarea în cadrul Ministerului Afacerilor Externe a unei agenții de planificare și implementare a politicii naționale pentru cooperare internațională pentru dezvoltare după modelul existent în țările membre UE.